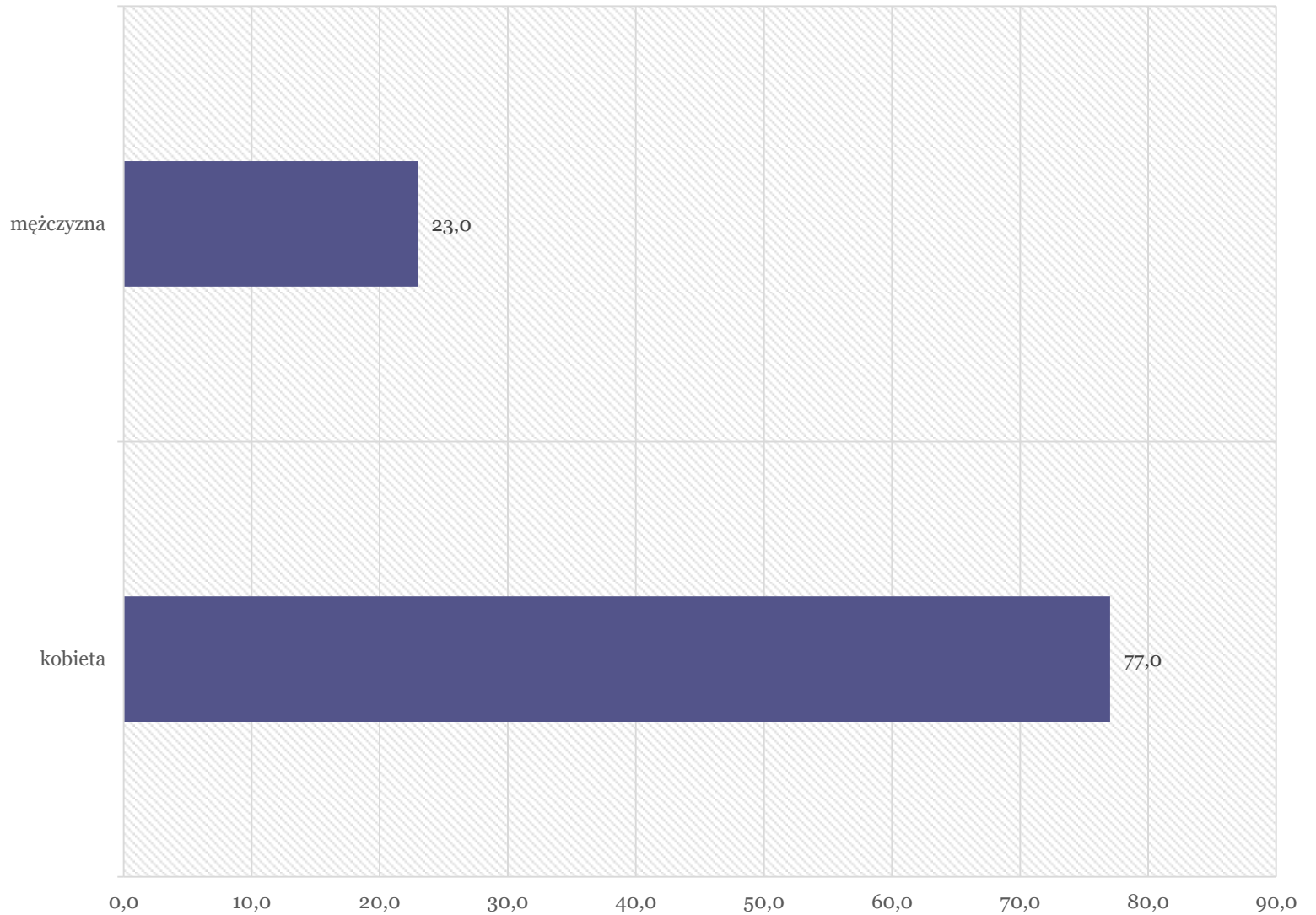

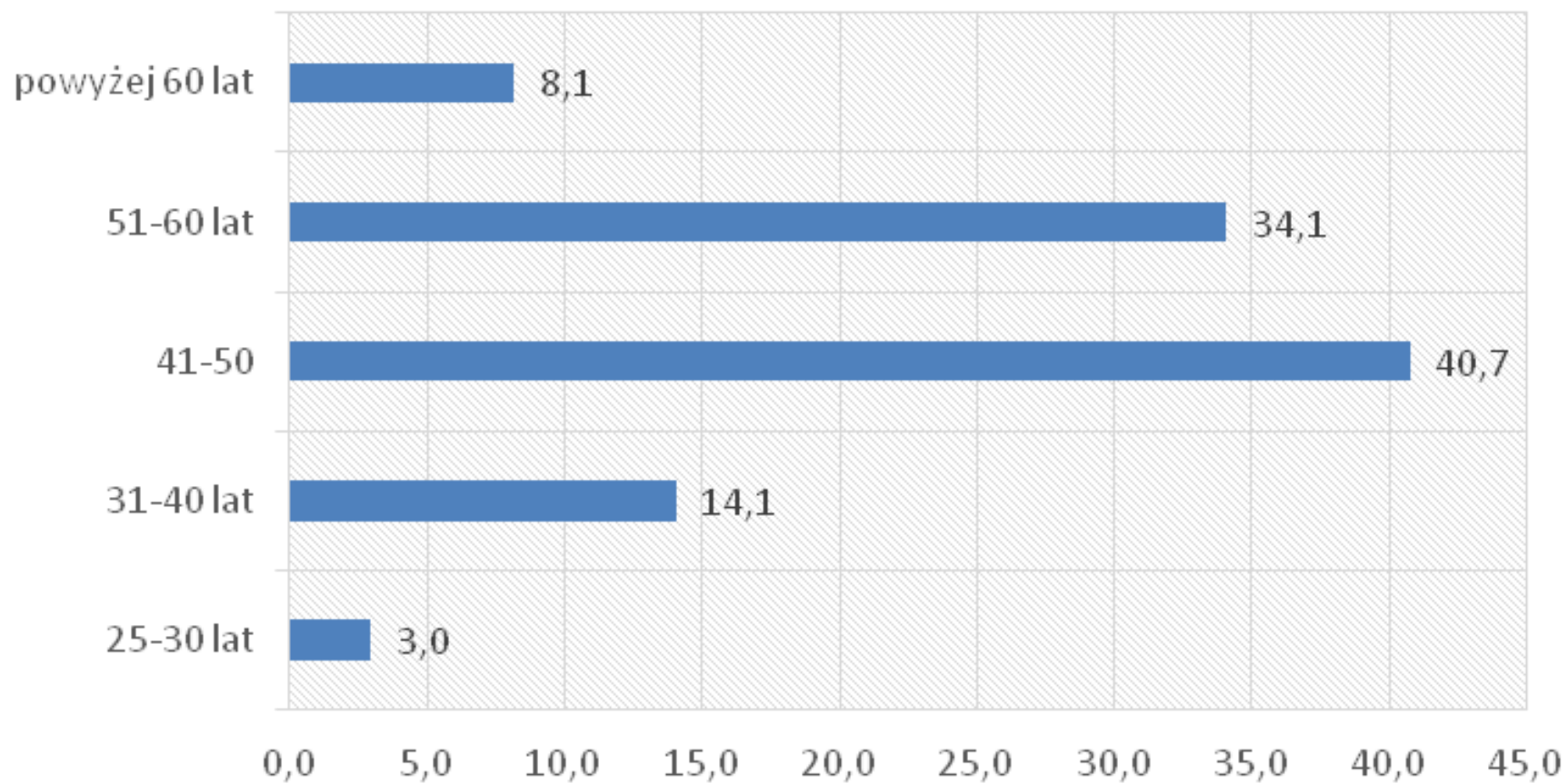
*Nauczyciele religii w diecezji
łowickiej - nadzieje i trudności
w roku szkolnym 2025/2026.
Prezentacja wyników badań.*

ks. mgr lic. Mateusz Adamski
UKSW

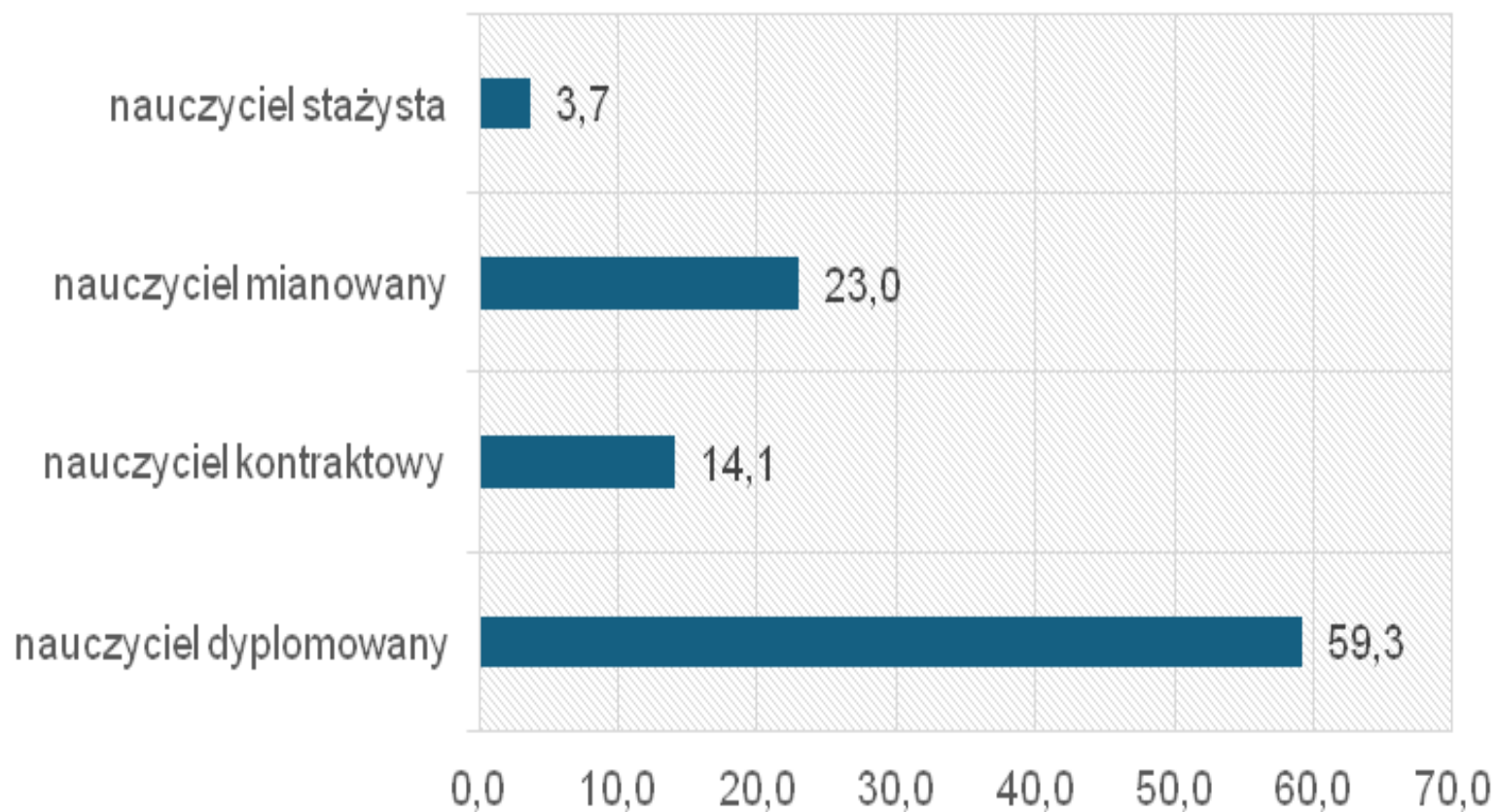
Respondenci wg płci (N=138)

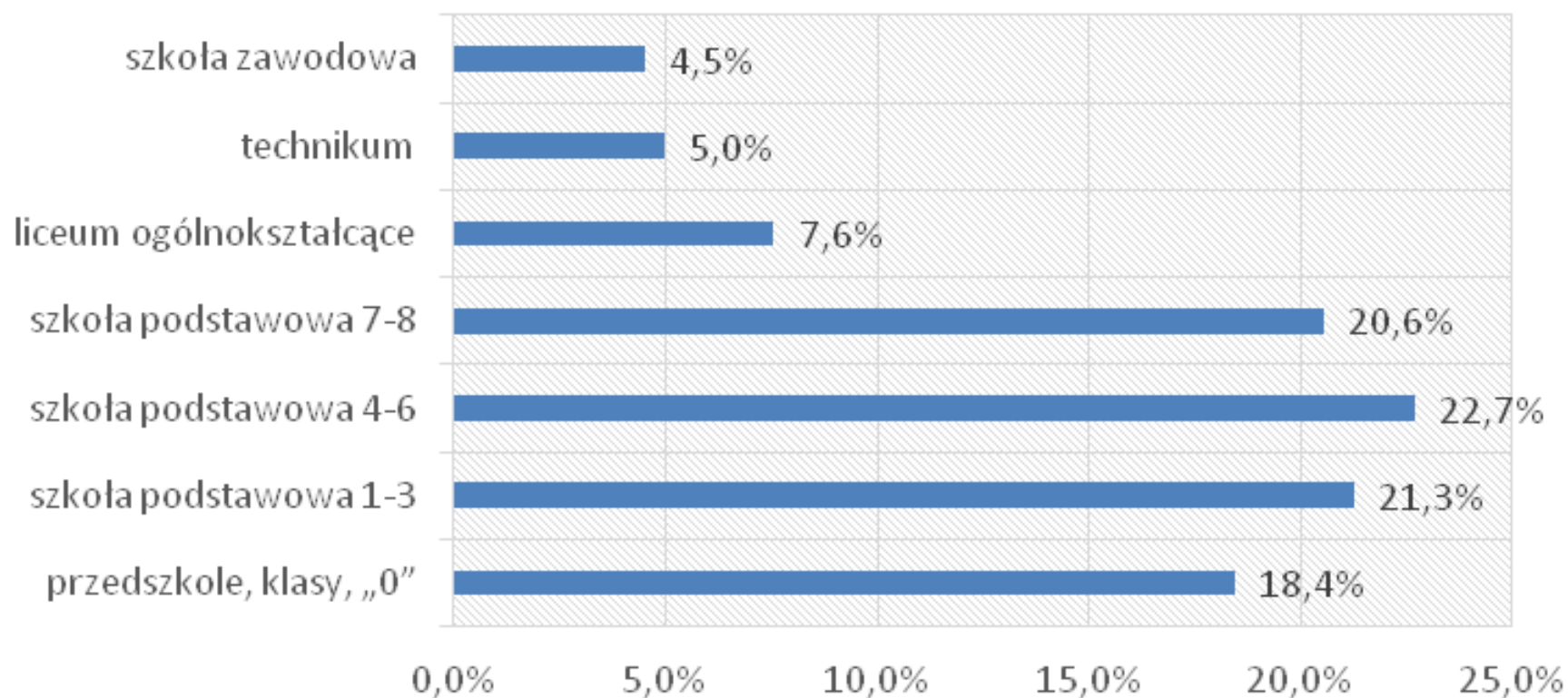
Respondenci według wieku (N=138)

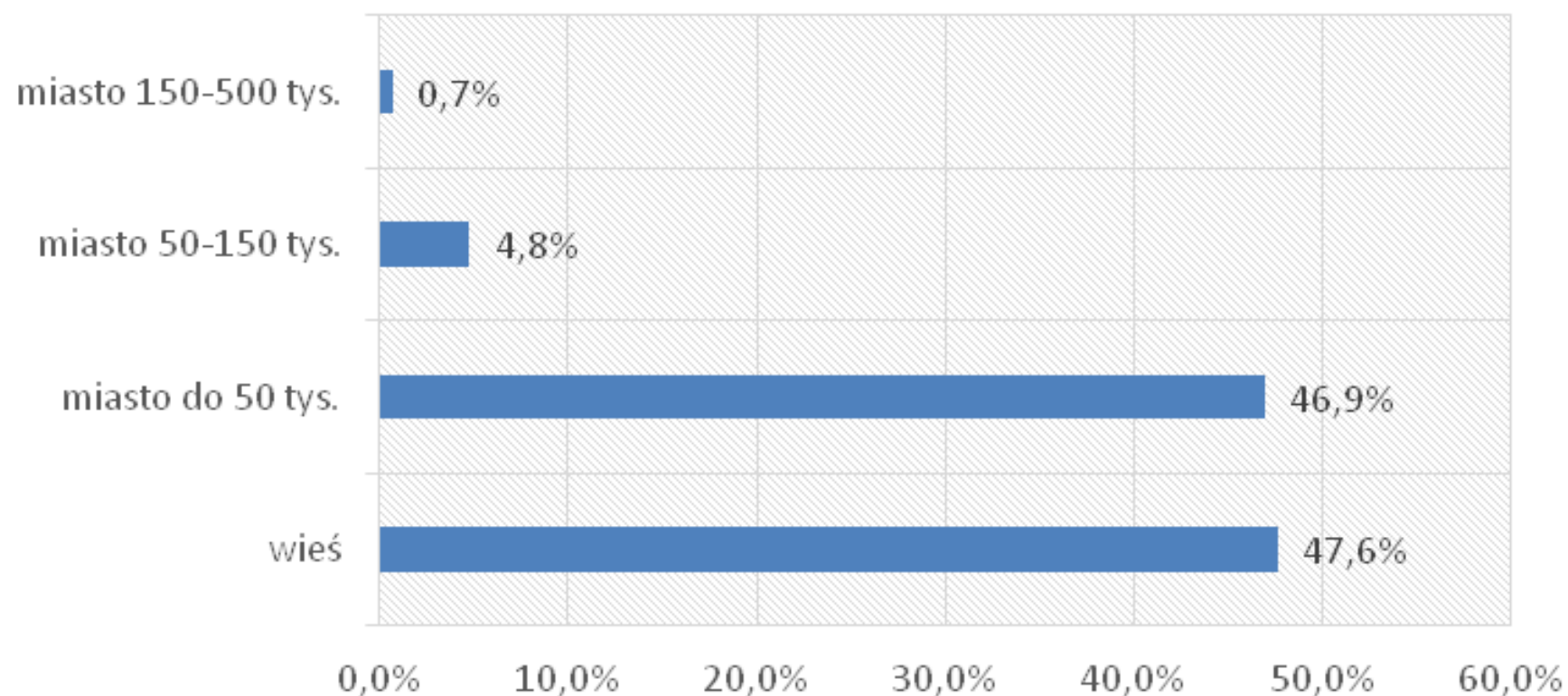
Stopień awansu zawodowego respondentów (N=138)

Respondenci wg placówki, w której pracują (w %)

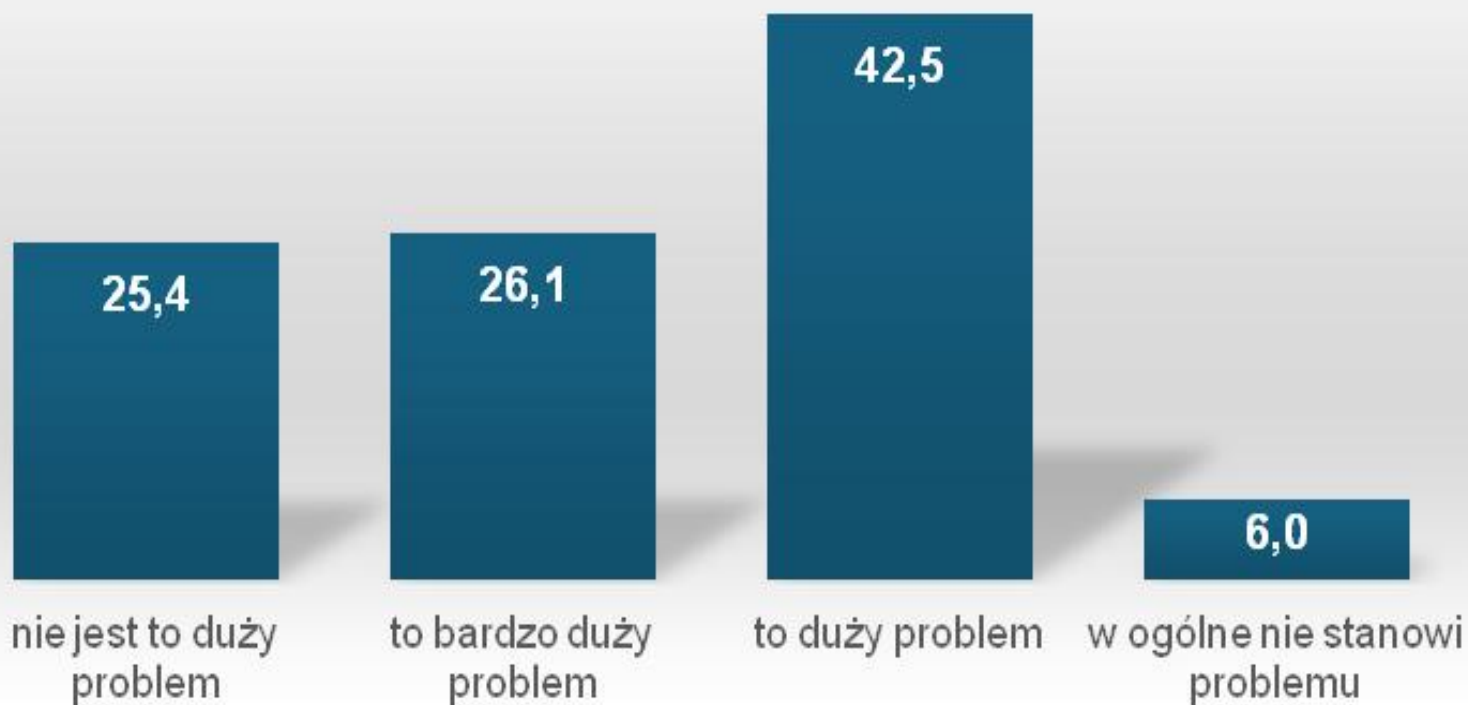
Respondenci wg typu miejscowości, w której pracują (w %)

Laicyzacja i antyklerykalizm jako problem w nauczaniu religii (w %)

Brak wsparcia ze strony rodziców, rodzin w nauczaniu religii (w %)

- - niewłaściwa postawa wobec ucznia (23 os.),
- - nierealizowanie tematów na lekcji (13 os.),
- - obniżanie wymagań lub ich brak (11 os.),
- - stawianie zbyt dużych wymagań (10 os.),
- - traktowanie nauczania religii jako wypełnienie obowiązków zawodu, gdzie nauczyciel religii to zawód jak każdy inny (10 os.),
- - błędy w komunikacji z uczniami (9 os.),
- - niewłaściwe ułożenie relacji z uczniami i brak określenia zasad w relacji nauczyciel – uczeń (9 os.),
- - rutyna w nauczaniu (9 os.),
- - absolutyzowanie zdobywania wiedzy na lekcjach religii (8 os.),
- - agresja nauczyciela (7 osób),
- - brak chęci do poznania uczniów i ich sytuacji życiowej (6 os.),
- - brak konsekwencji w działaniu (5 os.),

- - rezygnacja z jakiegokolwiek formy celebracji na lekcji religii, na przykład modlitwy (3 os.),
- - niewłaściwa ocena rzeczywistości współczesnego świata (3 os.),
- - bagatelizowanie treści nauczania (2 os.),
- - zachęcanie uczniów do wypisania się z lekcji religii (1 os.),
- - brak odniesienia do życia codziennego (1 os.),
- - postrzeganie Kościoła jako tylko jako instytucji (1 os.),
- - wpływ osobistych problemów na relację z uczniami (1 os.),
- - brak ewaluacji i uzyskiwania informacji zwrotnej od uczniów dotyczącej postawy nauczyciela religii (1 os.),
- - brak wzbudzania aktywności wśród uczniów poza lekcjami (1 os.),

Wśród odpowiedzi znalazło się kilka, które można by określić mianem kontrowersyjnych:

- - *zmuszanie do modlitwy* – jako zarzut wobec nauczyciela religii (1 os.);
- - niedostrzeganie własnej winy i zrzucanie odpowiedzialności na rodziców (1 os.): *Wydaje nam się, że porażki w pracy katechetycznej wynikają z naszej nieudolności, a przecież to nie my jesteśmy rodzicami dzieci i młodzieży, których katechizujemy.*

- *oschłość w relacjach z dziećmi;*
- *brak miłości;*
- *złe nastawienie;*
- *narzucanie swojej woli i swojego rozumowania i doświadczenia;*
- *brak czasu i uwagi poświęcanych uczniowi;*
- *ocenianie osoby ucznia;*
- *brak zrozumienia i empatii;*
- *przekonanie o swojej wyższości;*
- *zbyt mało pokory i wiedzy w postawie nauczyciela;*
- *zbywanie uczniów;*
- *strach przed trudnymi pytaniami;*
- *dystans i izolacja;*
- *brak wyrozumiałości i cierpliwości;*
- *brak reakcji wobec problemów wychowawczych;*
- *brak merytorycznej dyskusji na argumenty;*
- *niekonsekwencja w działaniu;*
- *bezradność,*
- *wyręczanie dzieci*

- *przekonanie, że mogą młodzież obrażać;*
- *straszenie piekłem;*
- *reagowanie agresją słowną;*
- *krzyk;*
- *wejście na "ścieżkę wojenną" z uczniem;*
- *stan napięcia emocjonalnego;*
- *stosowanie emocjonalnego i psychicznego nacisku na ucznia*

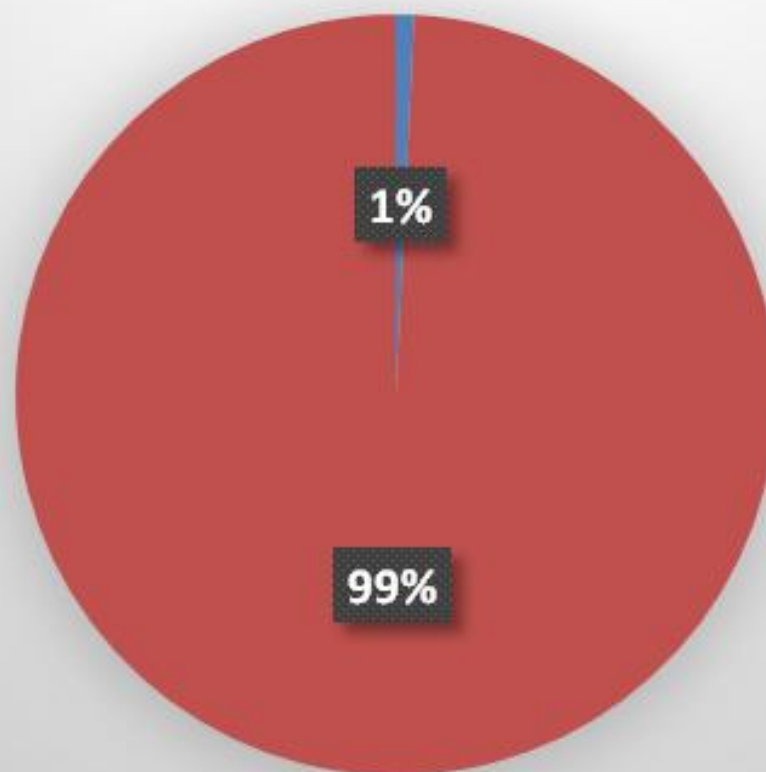
- *Nauczyciele myślą, że wszyscy uczniowie regularnie chodzą do kościoła i korzystają z sakramentów. Niekiedy jesteśmy oderwani od spraw młodego człowieka. Nie dostrzegamy jak bardzo świat się zmienił*

- *Według mnie niektórzy katecheci uważają, że wszystko jest jak dawniej. Niestety tak nie jest i trzeba się liczyć z tym, że często dzieci nie do końca są winne temu, że ich wiara nie jest pielęgnowana. Nie mają żadnego przykładu w rodzinach. Owszem są pojedyncze osoby, u których widać głębokie życie religijne wyniesione z domu, ale to teraz tylko "perełki" w poszczególnych klasach;*

Rola nauczyciela religii (w %)

Oddziaływanie cech osobowości nauczyciela religii na efekty pracy (w %)

nie

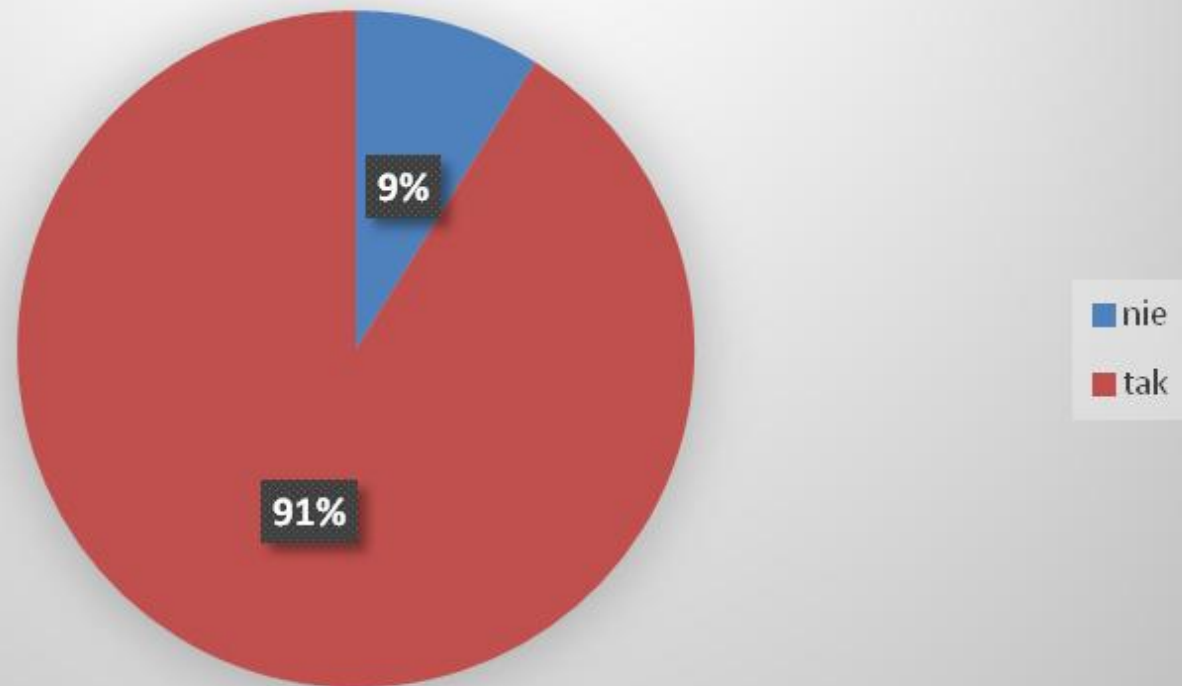
tak

- *Cechy charakteru mogą być różne (znam świętych katechetów którzy są cholerykami, flegmatykami, sangwinikami), najważniejsze to serce - widzieć w uczniu dar, którym jest od Boga.*

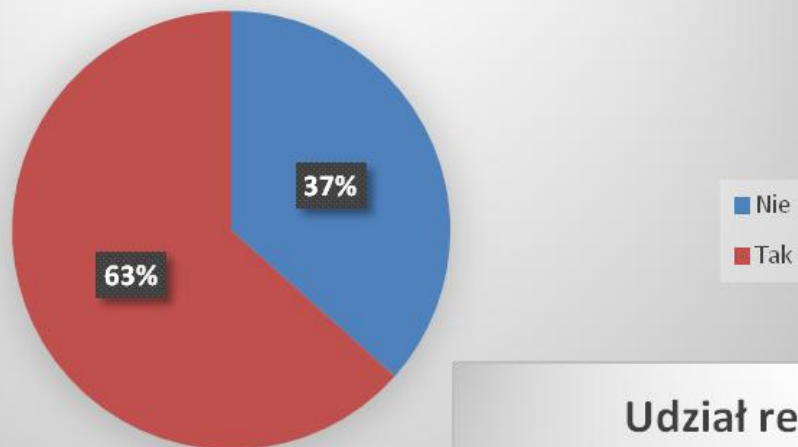
- *Nauczyciel katecheta to człowiek głębokiej wiary, będący wzorem dla uczniów. Swoim życiem i postępowaniem jest uczniem wiernym swojemu Mistrzowi Jezusowi Chrystusowi. Jest życzliwy dla nauczycieli i uczniów, chętnie pomaga. czasami wspiera smutnych i poranionych nauczycieli. Jest kulturalny i wierny w wypełnianiu swojej posługi katechetycznej w szkole i parafii, włącza się w działalność w parafii.*

- *Każdy nauczyciel religii chce być akceptowany i przyjmowany. Nie ma mocy, która stworzy jeden model katechety. Każdy katecheta jest inny i trzeba to zaakceptować. Jedyne cechy to uczciwie pracować.*

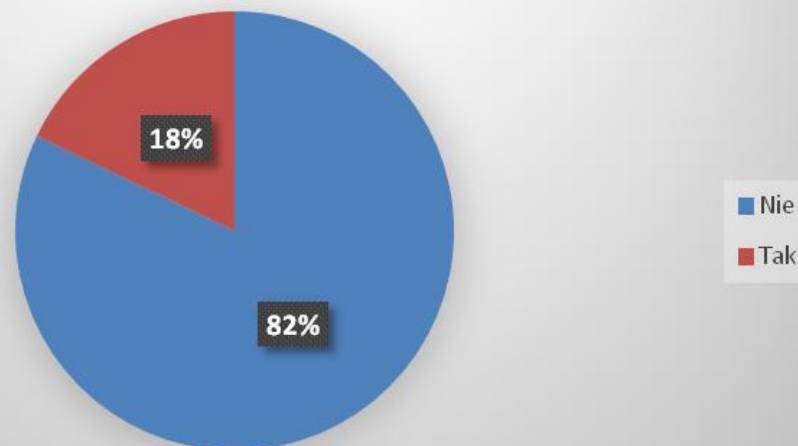
Udział respondentów w szkoleniach dla nauczycieli religii (w %)

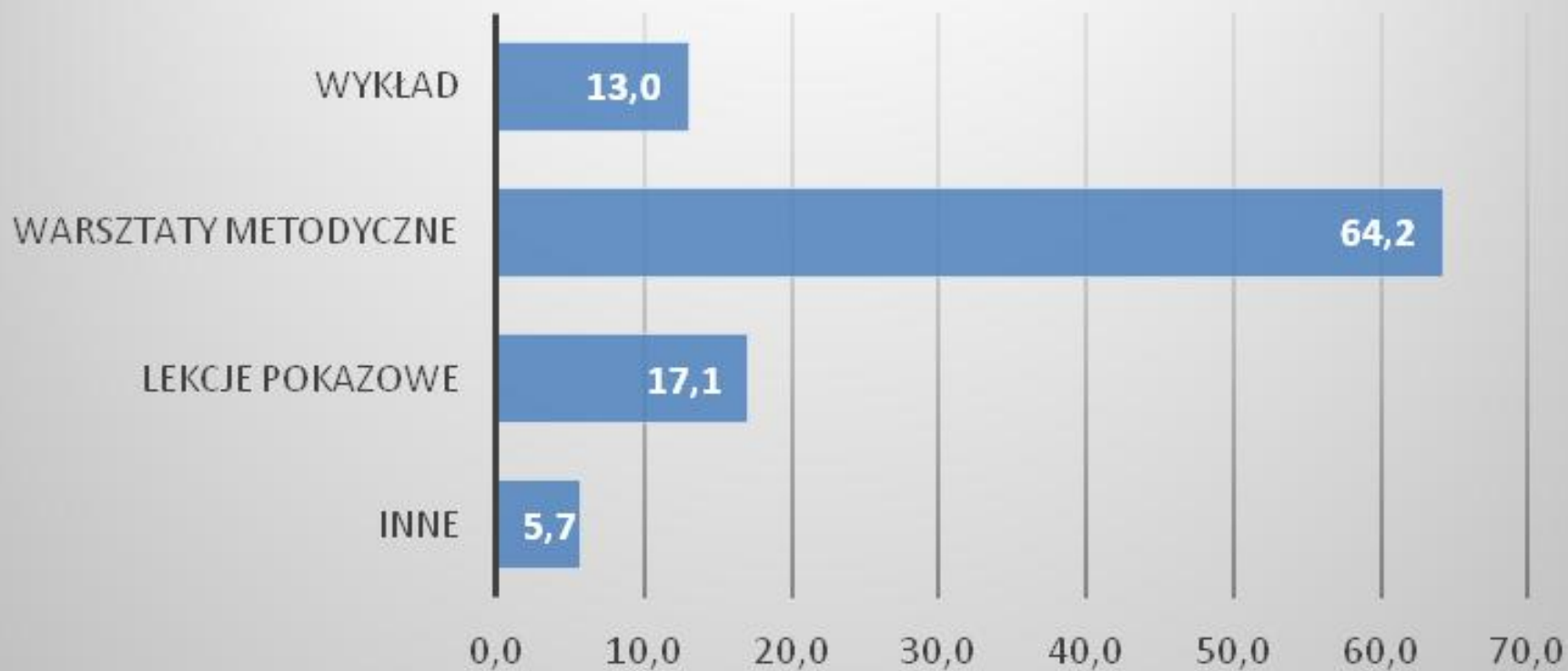
Udział respondentów w szkoleniach z zakresu psychologii (w %)

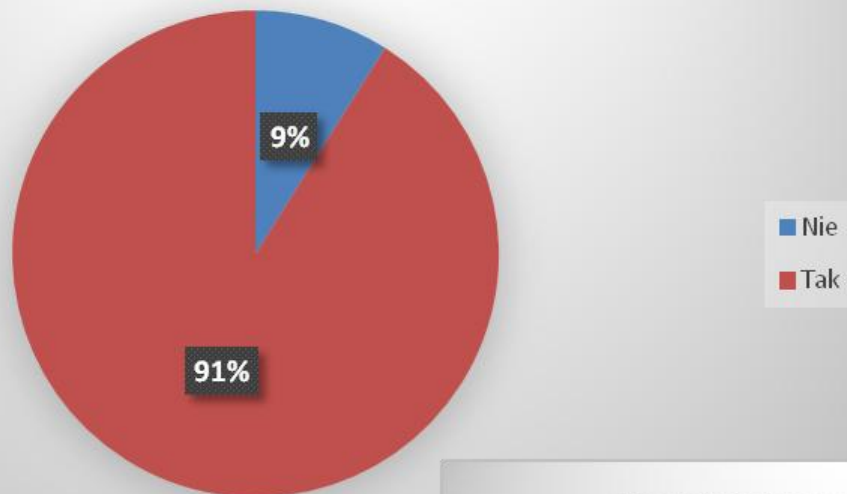
Udział respondentów w szkoleniach z zakresu nauk humanistycznych (w %)

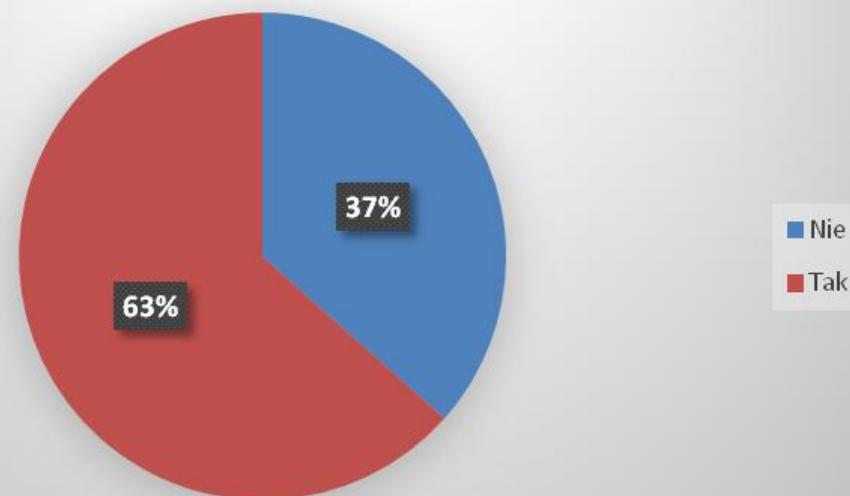
Preferowana przez respondentów forma szkoleń (w%)

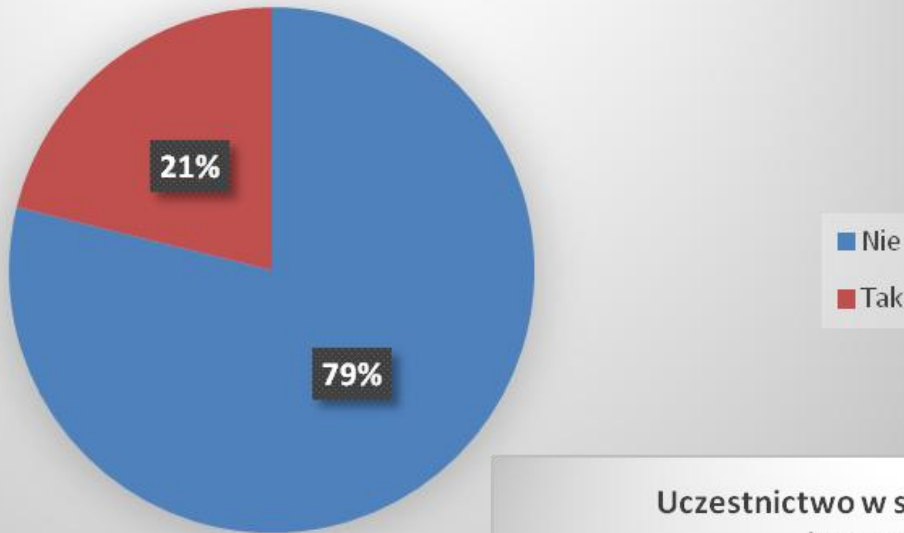
Uczestnictwo w szkoleniach organizowanych przez instytucje diecezjalne (w %)

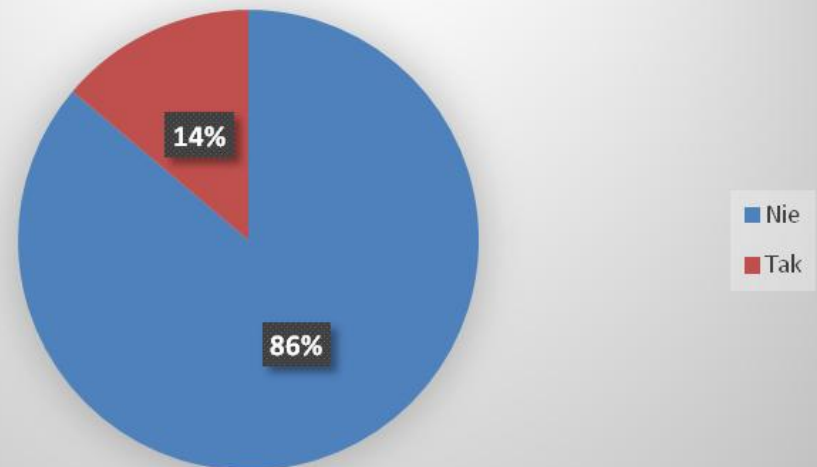
Uczestnictwo w szkoleniach organizowanych przez instytucje państwowe (w %)

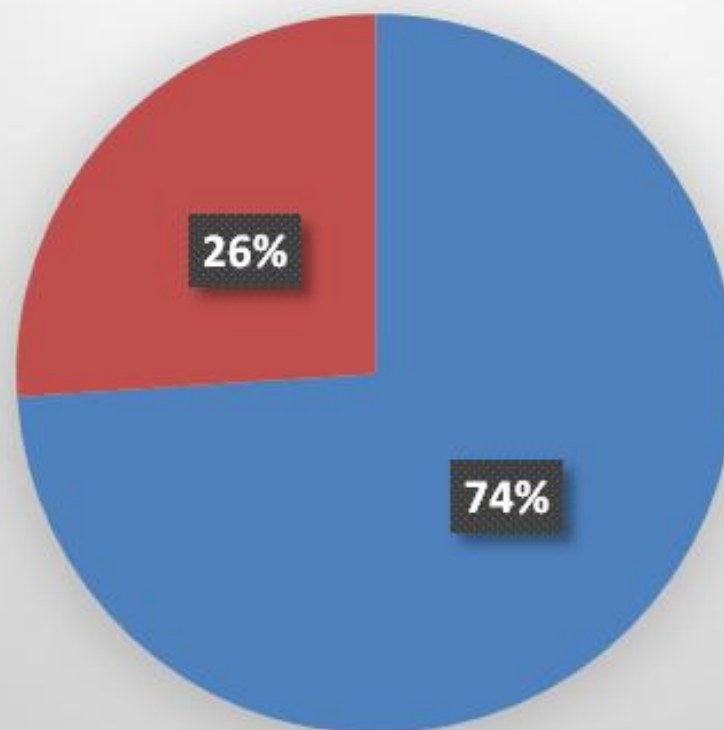
Uczestnictwo w szkoleniach organizowanych przez podmioty prywatne (w %)

Uczestnictwo w szkoleniach organizowanych przez instytucje pozarządowe (w %)

Czy istnieje potrzeba organizowania szkoleń innych, niż proponowane? (w%)

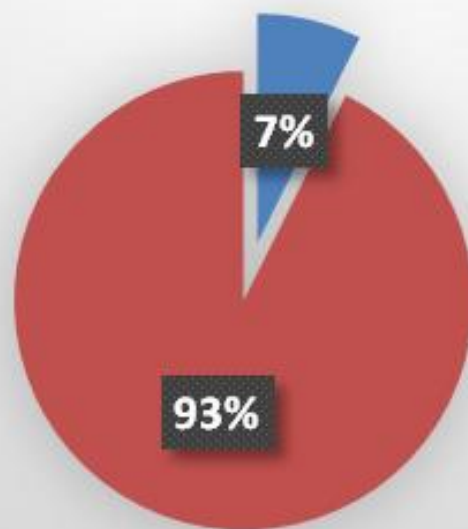

■ Nie
■ Tak

Odpowiedź	Procent oddanych głosów na konkretną odpowiedź
Uroczyste zapalenie świecy	33,33%
Uroczyste odczytanie słowa Bożego	56,52%
Wspólna modlitwa	89,13%
Wspólna adoracja krzyża	13,77%
Wspólna medytacja nad słowem Bożym	31,16%
Inne	5,07%

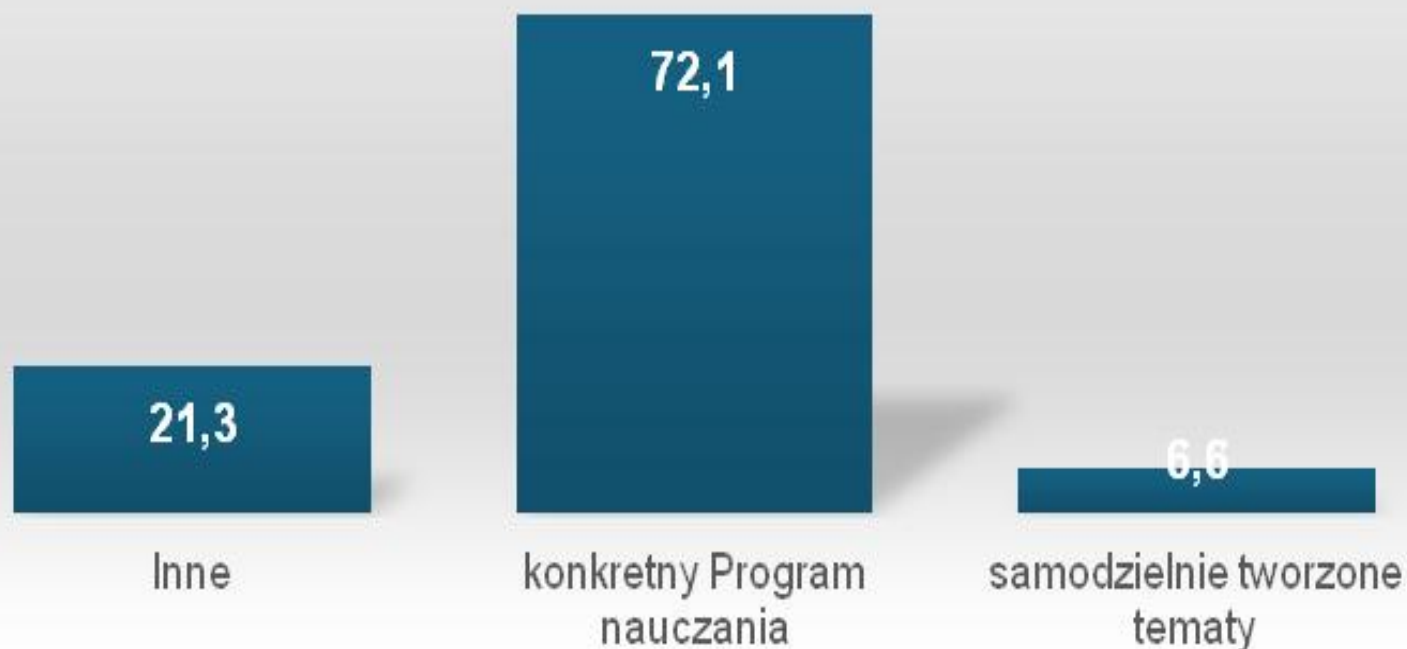
Odpowiedź	Ilość razy wskazania odpowiedzi
czytanie słowa Bożego przez jednego ucznia	84.06%
śpiew religijny	55.07%
czytanie słowa Bożego z podziałem na role	48.55%
montaż audiowizualny	27.54%
celebracja ikony, obrazu	13.77%
nie stosuję takich metod podczas lekcji	5.80%
godzina biblijna	4.35%
nabożeństwo pokutne	4.35%
nabożeństwo za zmarłych	3.62%
Inne	9.42%

Znajomość aktualnej Podstawy Programowej nauczania religii (w %)

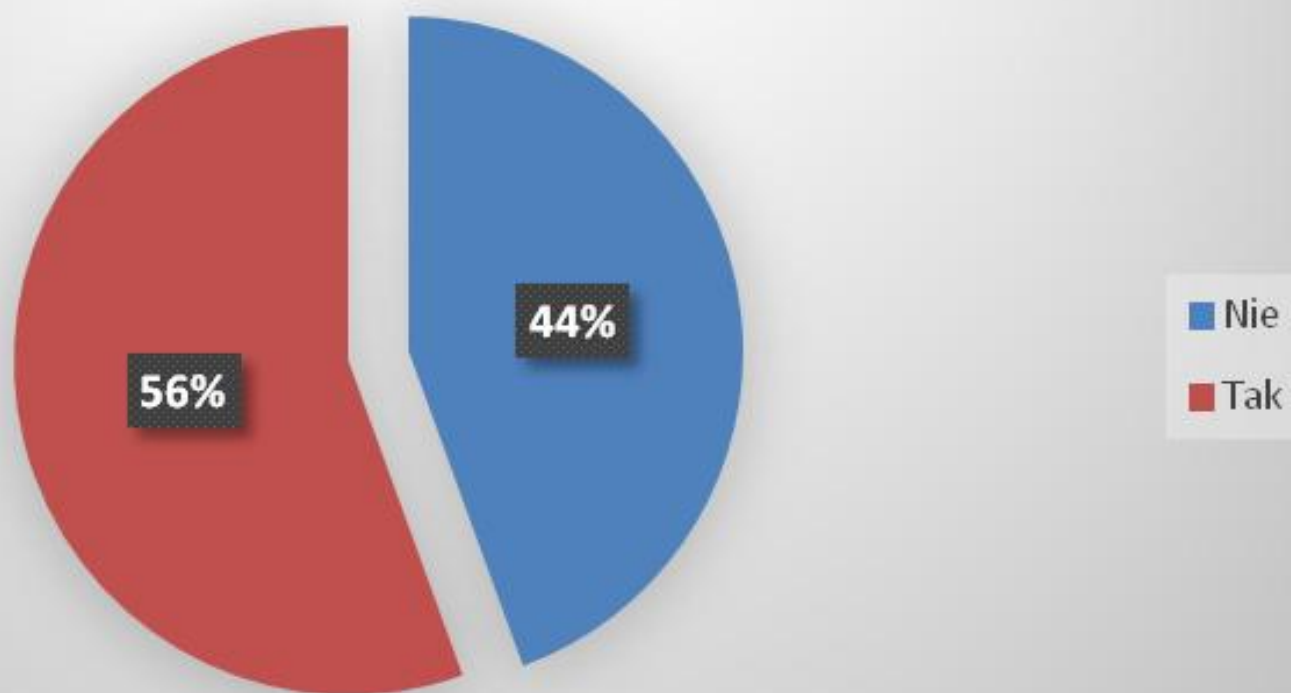

■ nie
■ tak

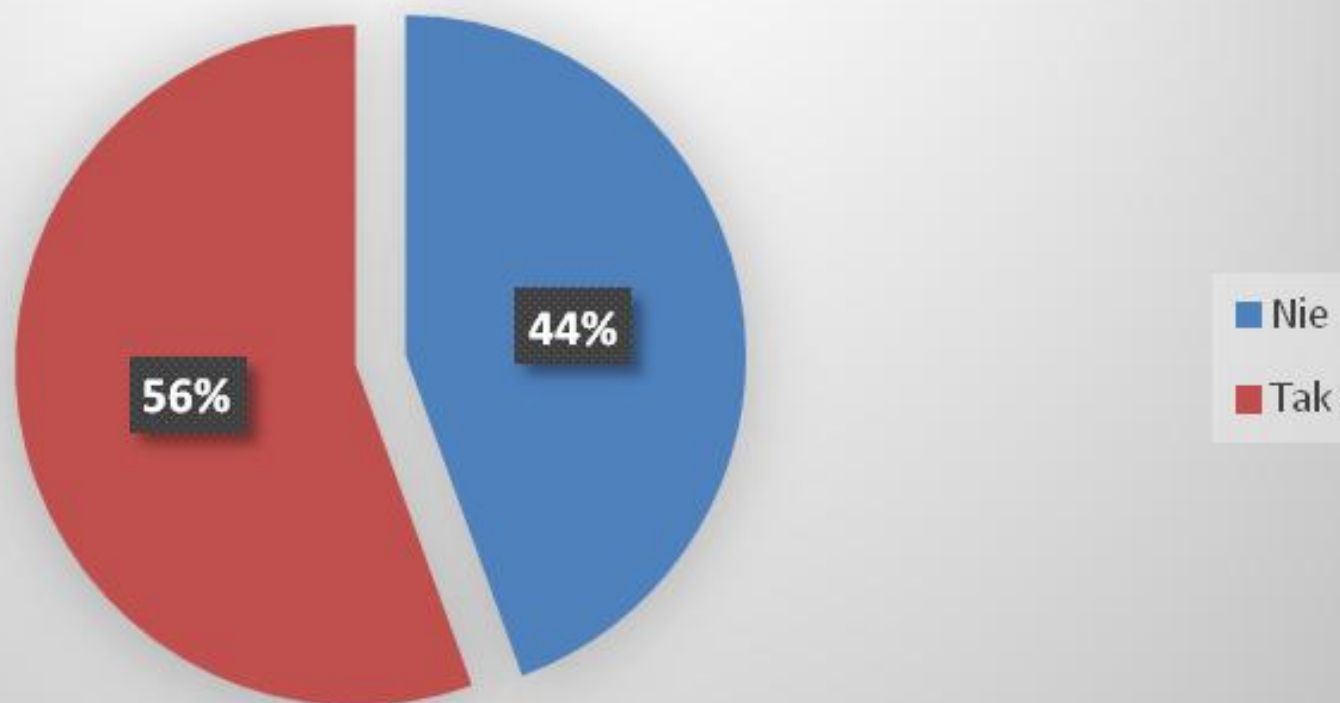
Realizacja tematów zajęć zawartych w programie nauczania (w %)

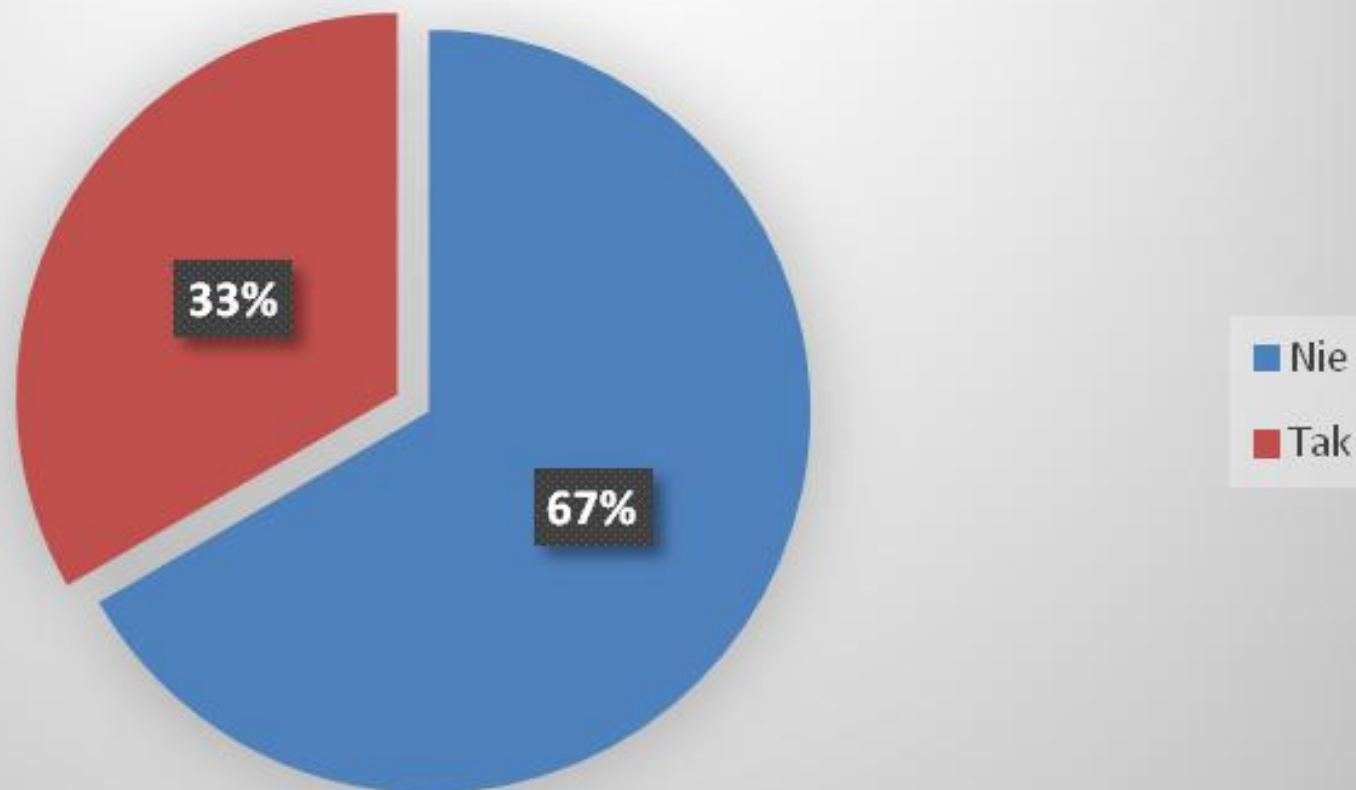
Brak realizacji tematów programu nauczania ze względu na niewłaściwe ułożenie treści (w %)

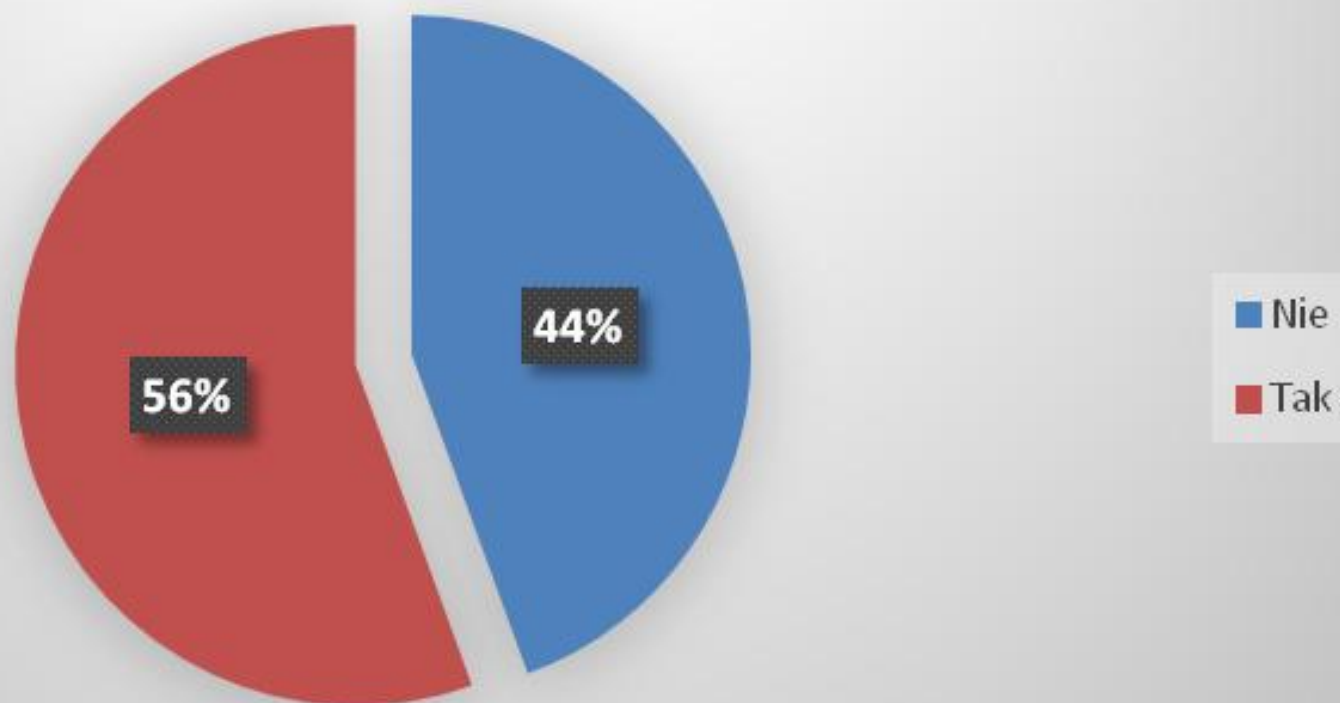
**Brak realizacji tematów programu nauczania ze względu
na niespełnianie oczekiwań uczniów (w %)**

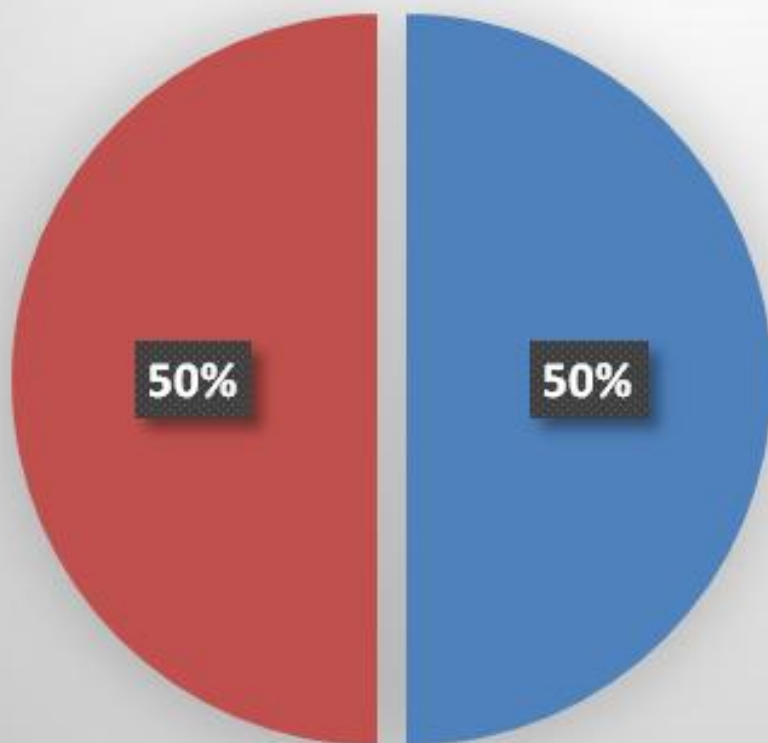
Brak realizacji tematów programu nauczania ze względu
na pomijanie realnych problemów uczniów (w %)

**Brak realizacji tematów programu nauczania ze względu
na brak zainteresowania uczniów (w %)**

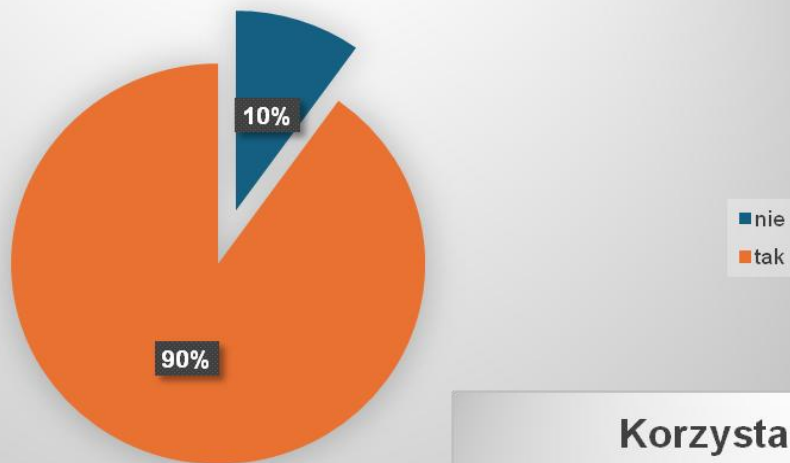

Brak realizacji tematów programu nauczania - inne powody (w %)

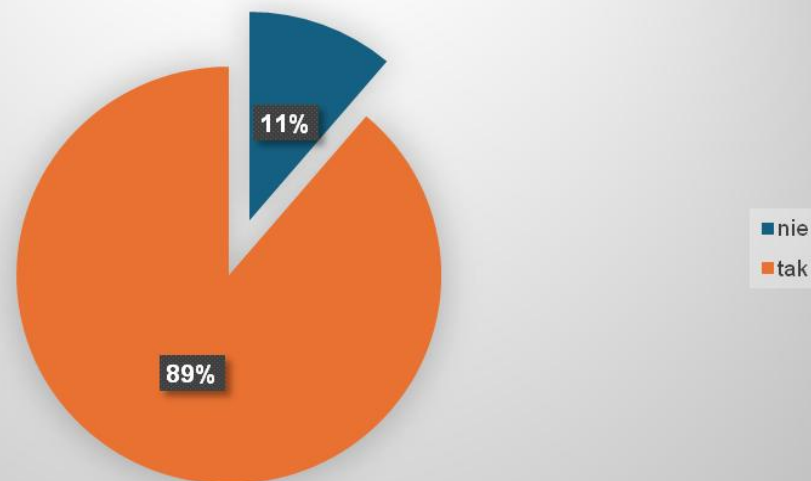

- Program nie jest dostosowany do roku liturgicznego
- Program zawiera błędy merytoryczne i teologiczne

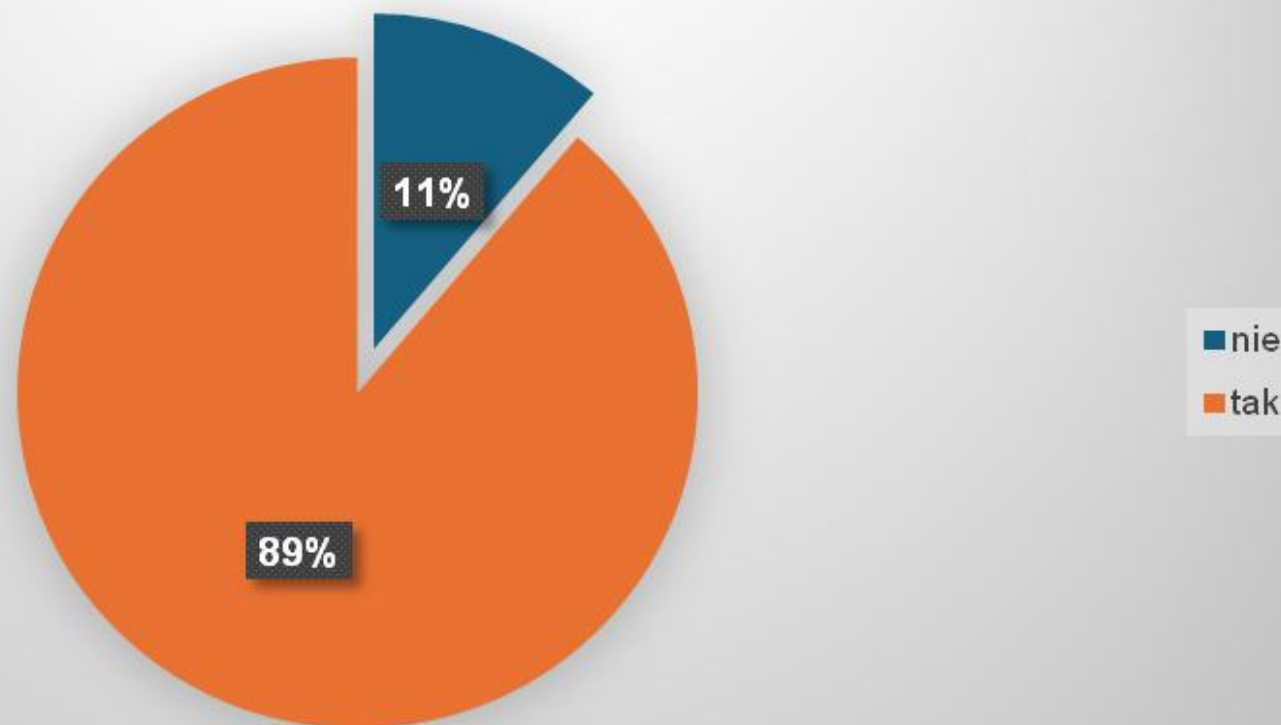
Korzystanie z przewodników metodycznych (w %)

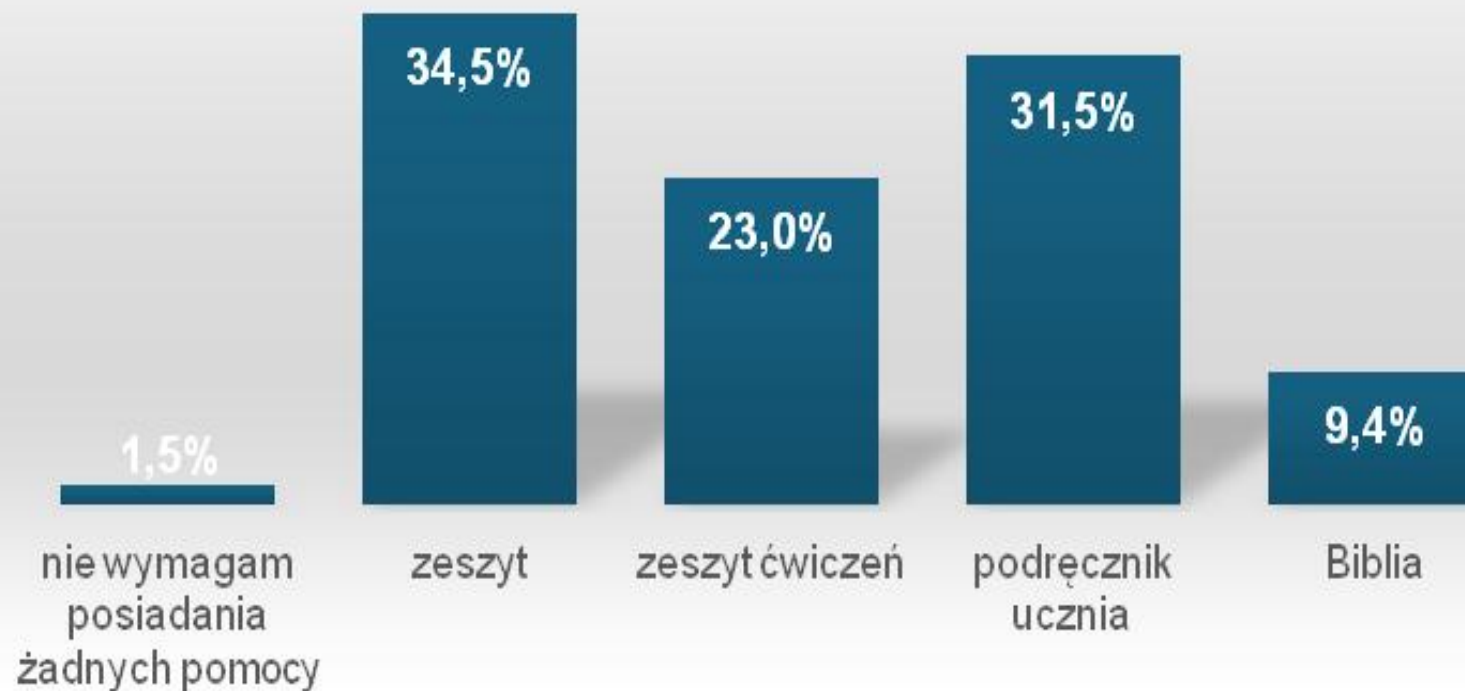
Korzystanie z podręcznika do nauczania religii (w%)

Wykorzystanie podręczników konkretnego wydawnictwa (w%)

Pomoce naukowe wymagane na lekcji religii (w%)

- *Współcześni młodzi święci; (Chociaż należy zaznaczyć nieustanną aktualizację wydawnictw w tym zakresie, są już tematy o Carlo Acutisie);*
- *Jakie wzorce młodych świętych moglibyśmy promować wśród uczniów;*
- *Miłość Boga i Ojczyzny w życiu Wandy Malczewskiej (biografia Wandy pisana przez naocznych świadków);*
- *Rola sportu w rozwoju duchowym ucznia;*
- *Podstawy prawa - w związku ze zwiększającą się agresją wobec katolików, obrazy uczuć religijnych*

Trudności w nauczaniu religii - niesprawiedliwe traktowanie nauczyciela religii przez dyrekcję/grono pedagogiczne (w %)

Kategorie odpowiedzi	Liczba osób, które wskazały daną kategorię
Nie wiem, nie ma problemu	43
Niewypełnianie obowiązków nauczyciela – pracownika szkoły	17
Brak stanowczości, uległość	9
Bierność wobec niesprawiedliwego traktowania	8
Niewłaściwa komunikacja	6
Uprzedzenia	3
Niewłaściwa relacja między proboszczem a dyrektorem odbija się na nauczycielu religii	2
Poczucie niesprawiedliwego traktowania	1

- *Nie mam takiego doświadczenia. Pracowałam już z kilkoma dyrektorami i zawsze współpraca była poprawna. Nadmienię, że uwielbiam pracę w szkole, dlatego angażuję się nie tylko w katechizację lecz również w wiele innych zadań. Ewangelizować można na różne sposoby. Przez wiele lat prowadziłam koło teatralne, czy byłam opiekunem Samorządu Uczniowskiego. Organizuję również pielgrzymki, przez co zyskuję sympatię i szacunek uczniów.*

- *Nauczyciele religii nie mogą zrozumieć dlaczego traktowani są jak gorszy sort pracowników, którzy nie zasługują na awans, nagrodę, pochwałę, tylko na dodatkowy przydział obowiązków*

Kategoria odpowiedzi	Ilość osób, które wskazały daną kategorię
Izolacja	32
Nie wiem	30
Konflikty na tle światopoglądowym	9
Błędy w komunikacji	8
Brak świadectwa wiary	6
Niewypełnianie swoich obowiązków	5
Niewłaściwe relacje między nauczycielami religii	4
Uległość, brak asertywności	4
Pycha	3
Brak jedności w działaniu	2
Osądzanie	2
Brak poczucia humoru i dystansu do siebie	2
Wrogość	2
Dewocja	1
Brak warunków do efektywnej współpracy	1

- *Podajcie wielu nauczycieli do katechetów pozostawia czasami wiele do życzenia. Myślę, że wpływ na to ma fakt, że ludzie wykazując niechęć do katechetów przeżywają/protestują/manifestują (nie do końca świadomie) SWOJĄ relację z Kościołem. Czasami katecheci odbierani są jako "dziwni" ludzie z uwagi na inne cele życiowe oraz inne priorytety.*

Nauczanie religii jako obowiązek
realizowany tylko w placówce
edukacyjnej (w %)

- *Nauczyciel religii to nie zawód , to powołanie. Jeśli człowiek w taki sposób do tego podchodzi, to będzie obecny ze swoimi uczniami nie tylko w szkole ale i w kościele; na Mszy świętej, nabożeństwie, rekolekcjach. Wszędzie tam, gdzie może wspierać swego wychowanka.*
- *Nauczyciel religii winien realizować wszystkie wyzwania jakie spotyka na swojej drodze, tak bynajmniej ja postępuję. Ciągłe należy się uczyć, zdobywać nowe doświadczenia, nie można się zatrzymywać. Nigdy nie wiemy co Pan nam przygotował, On ma zawsze wspaniałe plany. Alleluja i do świętości!*

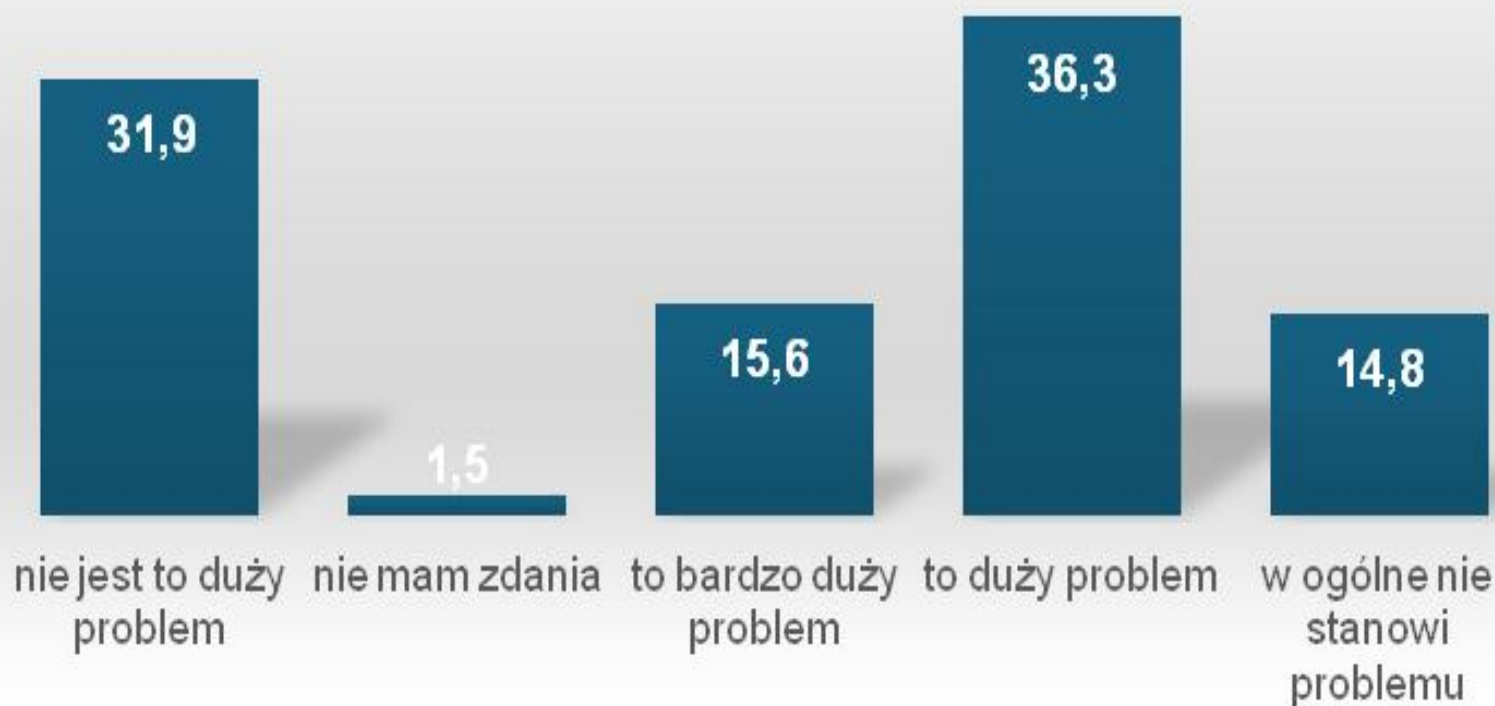
Brak wsparcia ze strony ks. proboszcza i struktur diecezjalnych (w %)

Trudności w przeżywaniu wiary przez nauczyciela (w %)

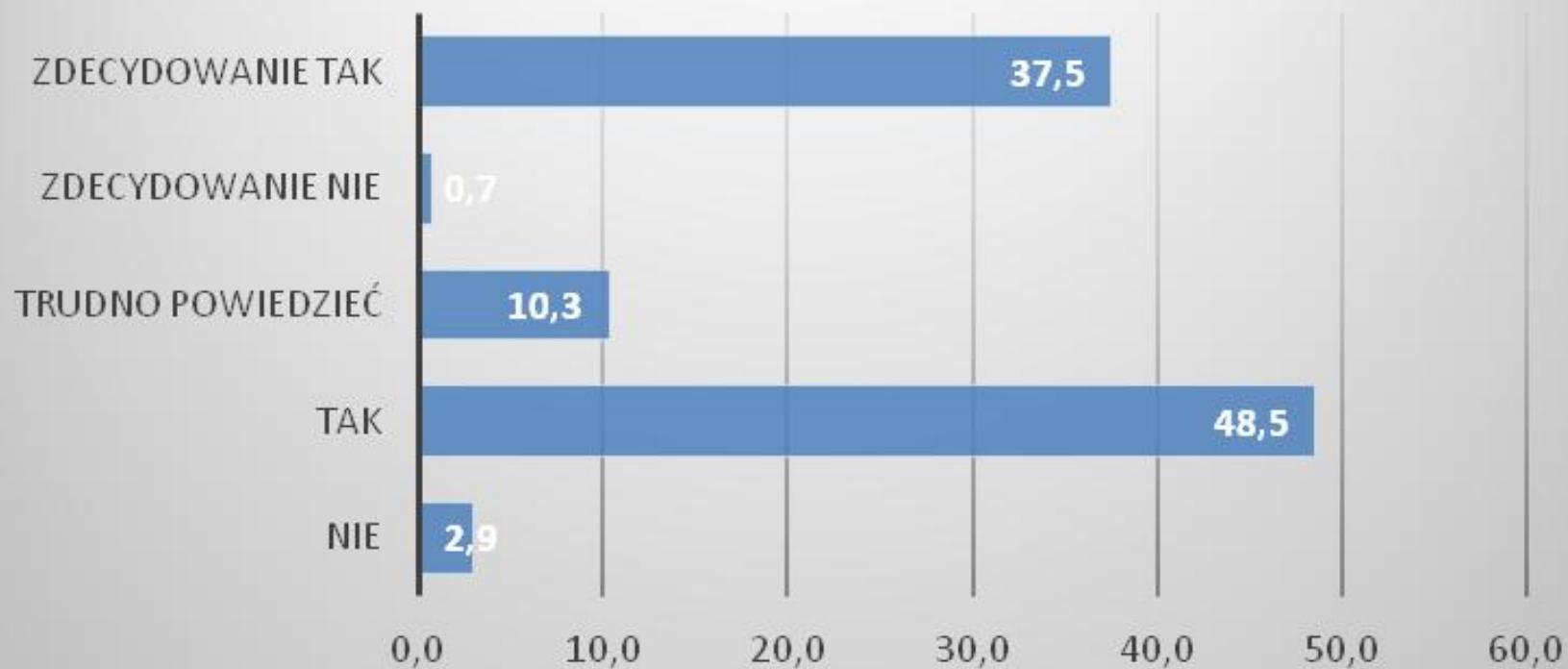
Trudności natury psychologicznej i emocjonalnej (stres, przepracowanie, itp. w %)

Brak szacunku dla autorytetów jako problem w nauczaniu religii (w %)

Satysfakcja respondentów z nauczania religii (w%)

- *1) Nauczyciele religii mają w sobie poczucie krzywdy. Nie otrzymali żadnego impulsu od struktur kościelnych do zdobywania uprawnień by móc nauczać np. etyki lub innych przedmiotów i wielu dzisiaj zostaje w trudnej sytuacji. Zapewniano ich, że pracy im nie zabraknie. I oczywiście zazwyczaj zachowują etaty, ale ich komfort życia się zmienia, jeżeli pensja jest mniejsza o połowę, bo czymże jest etat wobec np. 27 godzin, które mieli do tej pory. Nowa sytuacja zmusza ich do poważnego przeliczenia domowego budżetu.*

- *2) Niedawno jeszcze wiele osób martwiło się o to kto będzie uczył i część diecezji już przeszło na 1 godzinę lekcji religii z powodu braku katechetów. Ale czym innym jest świadoma i uzgodniona decyzja, a czym innym bezprawne zabranie godzin.*

- *3) W sprawie redukcji godzin, cieszą komunikaty o sprzeciwie Episkopatu Polski wobec działań Ministerstwa, ale działania Kościoła dezorientują. Zapowiedź wprowadzenia Podstawy Programowej przygotowanej na 1 godzinę to znak, że Kościół w Polsce pogodził się z bezprawiem i wizją 1 godziny lekcji religii w tygodniu. A jeżeli dojdzie do zmiany rządu i powrócą dwie godziny, to czy wrócimy do Podstawy z 2018 czy będzie kolejna? Zarabiają na nas wydawnictwa.*

- *4) Zbieranie podpisów, które odbywa się teraz w czerwcu w sprawie 2 godzin lekcji religii. Dlaczego ta akcja nie jest szeroko rozgłaszana. Dlaczego parafie i media kościelne nie przypominają codziennie o zbieraniu podpisów. Dlaczego na tę chwilę mamy zebrane tylko 60 tysięcy podpisów? Rok temu w lipcu tygodnik Niedziela zbierał podpisy pod protestem wobec działań MEN. Co stało się z tymi podpisami?*

- 5) Refleksja dotycząca działań Kościoła wobec współczesnych wyzwań jest ważna. Zwrot ku katechezie parafialnej w obliczu obecnych trudności to na pewno dobra próba podjęcia działań innowacyjnych i nowatorskich. Ale czy to oznacza, że pogodziliśmy się, że nie będzie już w Polsce 2 godzin lekcji religii w tygodniu; że ocena z religii nie będzie wliczała się do średniej? Co z osobami, które od 30 lat uczą lekcji religii i wiele serca oddały w tę posługę, a teraz z powodu decyzji pani ministra są odesłani z kwitkiem, bo Kościół się dostosował? Zadbaliśmy o wizję katechezę, a czy zadbaliśmy o naszych ludzi? Dochodzą kwestie praktyczne. Wikariuszom będzie trudno płacić podatek ZUS w całości, jeżeli szkoła nie będzie pokrywała części składek. W 2024 roku wikariusz bez szkoły oddawał co miesiąc 700 zł na ZUS. Z intencji otrzymywał 3000 zł. A gdzie reszta opłat? Czy będą przygotowane konkretne propozycje pomocy?

- 6) *Brakuje informacji o działaniach podejmowanych przez Episkopat. Jakaś zakładka na stronie Episkopatu, gdzie dowiemy się co się dzieje w naszej sprawie. Dowiadujemy się z mediów, a nie od biskupów. Byłoby miło usłyszeć słowo wsparcia. Byłoby miło maszerować ulicą ramię w ramię razem z biskupami i księżmi, a nie zostawia się nas samych. Zbierajcie sobie podpisy, strajkujcie a my posiedzimy na plebanii.*

- 7) Zaniechania hierarchów Kościoła w związku z nauczaniem w szkołach religii: 1. Spóźnione reakcje na działania ministry:
- *Niewliczanie religii do średniej ocen, odpuszczenie tego tematu, co niesie za sobą wielce opłakane skutki widoczne już po roku (uczniowie bardzo rozczarowani);
- *źle zorganizowany protest katechetów (w ostatniej chwili info o takiej formie manifestacji, skutek - bardzo mała liczba uczestniczących katechetów (porażka wizerunkowa i nie tylko);
- * zdecydowanie małe wsparcie katechetów w walce o utrzymanie 2 godz katechezy (czytaj oddanie po mizernej walce 1 godz religii!!!!),
- * Brak odpowiednio mocnego nagłośnienia medialnego i pomocy dla Stowarzyszenia Katechetów Świeckich w zbieraniu podpisów Religia bądź Etyka obowiązkowo w szkole (połowa czerwca pomoc w parafiach- za późno!!!!!!)

- *7 c.d.) * Skandaliczna propozycja 1 godz w salkach katechetycznych, która o dziwo zyskała aprobatę wielu księży!!!! Dla katechetów kolejne prace duszpasterskie za nieodpowiedzialnych duszpastersko księży(czytaj "nierobów")*
- ** Brak zabezpieczenia godzin katechetom, którzy mają diametralnie wyraźnie zmniejszone zatrudnienie, a nie ukończyli oni w pełni doksztalcenia z kierunku nauczania i nie będą mogli go jeszcze nauczać w najbliższym roku szkolnym (szczególnie w szkołach ponadpodstawowych).*
- *To nie wypalenie zawodowe, to opuszczenie katechetów!!!!!!!!!!!!*

- *8) - Zapytał bym dlaczego biskupi raz zabraniają strajku 2019 kiedy postulaty nauczycieli były słuszne a zachęcają do strajku w obronie lekcji religii,*
- *- zapytałbym dlaczego niektóre diecezje a wiem o co najmniej jednej kiedyś zabraniały uczyć jednocześnie religii i innego przedmiotu i nauczyciele musieli wybierać a teraz kiedy wówczas wybrali religie teraz tracą pracę i nie mają doświadczenia i zaczepienia żeby uczyć innego przedmiotu...*

- 8 c.d.) - zapytał bym dlaczego nie ma negatywnych skutków nie chodzenia na katechezę bo młodzi ludzie patrzą na wszystko z pytaniem po co mi to i jak nie ma żadnych konsekwencji nie chodzenia to nie będą chodzić dla samej wiedzy...
- - Cały czas jestem za przesunięciem bierzmowania na rok przed maturą. oczywiście są za i przeciw ale nie jako to by trochę "przymusiło" do chodzenia...
- - Dlaczego tyle lat na odprawach było walczone że katecheta ma być w parafii i pomagać charytatywnie a teraz jak traci pracę i źródło finansowania to proboszczowie zostawiają nas samych z tym....
- - Dlaczego przez te lata i następne bo katecheza przecież zostaje tylko połowa katechetów traci pracę proboszczowie nie wspierają pozycji katechety w szkole... np dla mnie każda impreza szkolna gdzie KS czy nawet bp jest zapraszany to na rozmowy dyrektora z proboszczem proboszcz powinien mówić że proszę zaprosić również katechetę... a tak nie jest

- *8 c.d.) - Dlaczego nie współpracujemy? Nauczyciel religii przygotowuje do bierzmowania według wskazań Episkopatu, organizuje spotkania z animatorami itd. Ktoś z młodzieży nie bierze udziału w przygotowaniu przez cały rok. Następnie w dniu bierzmowania ubiera się w komżę i z ojcem proszą biskupa, aby dopuścił i On dopuszcza. Inny przykład: We wrześniu ustalone są jasne zasady przygotowania do bierzmowania. Jakie warunki musi spełniać kandydat. Uczennica przez cały rok dwa razy się wypisała z przygotowania, nie uczyła się modlitw, nie chodziła na spotkania, mówił na lekcji, że wierzy w szatana. Nie została dopuszczona przez księdza do bierzmowania. Jej matka pojechała do kurii, coś opowiedziała i przychodzi decyzja z kurii – proszę bierzmować. Jak mam spojrzeć w oczy uczniom, którzy uczciwie przez rok się przygotowawali i są bierzmowani razem z osobą, która miała to wszystko gdzieś...*

- 9) *Episkopat powinien wreszcie zejść na ziemię i zacząć słuchać ludzi. Skończyły się czasy Wy i ciemny lud. W Polsce jest pełno ludzi, którzy kochają Kościół, służą Kościołowi, chcą być głosem doradczym, ale doświadczenie pokazuje, że pokutuje ciągle stwierdzenie 'murzyn zrobił swoje - murzyn może iść'. Ludzie chcą być w Kościele, jest wielka tęsknota za Bogiem, który kocha, ale jakże często zderzenie z księdzem na parafii podcina skrzydła i mnie to bardzo boli bo wiem, że można inaczej.*

Wszystko i tak zamyka się w stwierdzeniu "Wymagajmy przede wszystkim od siebie". Tylko ten, kto wymaga od siebie, może komuś zwrócić uwagę w miłości.

Dziękuję za uwagę